

Список літератури: 1. Автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень: Єдиний держ. реєстр судових рішень [Електрон. ресурс]: Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>. 2. Відомості Верховної Ради України. 3. *Кучерявенко Н.П.* Налоговые процедуры: правовая природа и классификация. – К.: Правова єдність, 2009. – 495 с. 4. *Перелелиця М.О.* Правове регулювання статусу платників податків і зборів в Україні: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 19 с. 5. Податкові спори: виникнення, природа, засоби врегулювання. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 796 с. 6. Финансовое право Российской Федерации: Учеб. / Отв. ред. *Карасева М.В.* – М.: Юристъ, 2004. — 576 с.

Надійшла до редакції 15.07.2010 р.

І. В. Фатхуддінова,

*зав. нотаріальної контори Печерського р-ну м. Києва,
здобувачка при кафедрі конституційного,
адміністративного та фінансового права
Київський національний університет імені Т. Шевченка*

ЧИ МОЖНА ДОГОВІР ВВАЖАТИ ДЖЕРЕЛОМ ФІНАНСОВОГО ПРАВА?

Уже майже 2 десятиліття в Україні формується якісно нова національна правова система, визначальним складником якої є система сучасних джерел фінансового права. За роки незалежності держави розвиваються й удосконалюються традиційні правові джерела – Конституція України, закони, нормативно-правові акти й запроваджуються нові, що викликають неоднозначні думки. До понятійного апарату фінансового права належать такі категорії, як «судовий прецедент» і «правовий договір». Висловимо деякі міркування щодо такої правової конструкції, як «правовий договір». Для цього зупинимось на тих видах договорів, які найчастіше

зустрічаються у 2-х провідних підгалузях фінансового права – бюджетному і податковому, де їм, судячи з предмета фінансового права і методу фінансово-правового регулювання, місця відведено обмаль.

Дійсно, предметом бюджетного права є відносини, що виникають у зв'язку зі встановленням бюджетної системи, формуванням, розподілом доходів і видатків усіх видів бюджетів, обговоренням і затвердженням законів (або рішень місцевих рад) про бюджети, їх виконання, звіти й контроль за виконанням. Усі ці відносини регулюються бюджетно-правовими нормами як складником фінансово-правових норм, що мають імперативний

характер, а суб'єкти цих відносин не мають права оперативної самостійності. Бюджетні кошти розподіляються фінансовими органами залежно від законів (або рішень місцевих органів) про відповідні бюджети на адресу розпорядників бюджетних коштів. Але настає стадія виконання бюджету, і розпорядники не в праві використати бюджетних коштів більше, ніж це затверджено в бюджеті. Водночас вони повинні використовувати їх за цільовим призначенням ощадливо й ефективно, що вони й роблять, укладаючи договори з іншими суб'єктами (постачальниками, виконавцями робіт тощо), які з бюджетом, з якого розпорядник одержав кошти, не мають зв'язку й не відповідають перед фінансовими органами. Іншими словами, ці відносини не є бюджетно-правовими, а договірними – цивільно-правовими або господарсько-правовими. Вони не є фінансово-правовими, і договір, укладений з розпорядником бюджетних коштів і господарюючим суб'єктом, теж не буде джерелом фінансового права.

Закон України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» (ст. 8) установив, що відносини податкової застави й податкової поруки є податковими договорами. Але ж у податковій заставі і податковій поруці, як і в усіх податкових правовідносинах, виникає не цивільно-правове зобов'язання, що ґрунтується на договорі, а публічний обов'язок, що виникає зі ст. 67 Конституції України. Уже не поодинокі ті вчені, які намагаються пристосувати цивільно-правові відносини до публічних, щоб за допомогою давно усталених цивільно-правових конструкцій удосконалити публічні податкові правовідносини. Це прямо суперечить змісту ч. 2 ст. 1 Цивільного кодексу України: «До майнових відносин, заснованих на адміністративному або іншому владному підпорядкуванні однієї сторони другій стороні, а також до податкових, бюджетних відносин цивільне законодавство не застосовується, якщо інше не встановлене законом».

Список літератури: 1. *Еремін С.Г.* Договір в фінансовому праві: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14. – М., 2008. – 184 с. 2. *Майданик Р.А.* Система права України: пошук оптимальної моделі. Академічні читання. – К., 2009. 3. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами: Закон України від 21.12.2001 р., № 2181-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №10. – Ст. 44. 4. Цивільний кодекс України. – Харків: вид-ць СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2005. – 464 с.

Надійшли до редакції 15.07.2010 р.